

De Productschappencommissie Levensmiddelenwetgeving (PLW) uitgelicht

Over de productschappen verschijnen regelmatig berichten in de media. Over de activiteiten van de Productschappencommissie Levensmiddelenwetgeving (PLW) wordt minder geschreven. Reden te meer om eens uitgebreid aandacht te schenken aan deze gezamenlijke activiteit van de productschappen. Dit artikel beschrijft het hoe en wat van de PLW en schetst de PLW-bijdrage voor de Nederlandse agro- en levensmiddelensector.

Introductie: wat zijn productschappen?

De publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie (PBO) is na de Tweede Wereldoorlog ontstaan vanuit de gedachte het economische leven in betere banen te leiden door het overleg tussen werknemers en werkgevers te stimuleren. Men wilde voorkomen dat zich ooit nog een economische crisis zou aandienen zoals die zich in de jaren '30 had afgespeeld. De Wet op de Bedrijfsorganisatie (1950) opende de mogelijkheid tot het instellen van productschappen; op 1 januari 1956 begonnen de productschappen hun werkzaamheden.

Het productschap is een publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie voor het bedrijfsleven, waarin werkgevers- en werknemersorganisaties samenwerken. De missie is in de wet vastgelegd: 'Het productschap heeft tot taak een het algemeen belang dienende bedrijfsuitoefening door de ondernemingen te bevorderen, evenals het gemeenschappelijk belang van die ondernemingen en van de daarbij betrokken personen te behartigen'. Uit deze formulering vloeit voort, dat het productschap tegelijkertijd oog heeft voor het algemeen belang en voor de gezamenlijke belangen van de betrokken bedrijven en degenen die daar werken.

Het werkterrein is de productiekolom (de keten). Kenmerkend is de oriëntatie op het product en wat daarmee samenhangt. Belangrijkste aandachtsgebieden zijn markt(ordening), structuurversterking, landbouwkundig en technologisch onderzoek, dier- en plantgezondheid, kwaliteitsbeleid, voedselveiligheid, duurzaamheid en aangelegenheden op het terrein van de arbeidsmarkt en -omstandigheden. De productschappen streven naar activiteiten, die zich naar hun aard lenen voor een publiekrechtelijke benadering en die een toegevoegde waarde hebben ten opzichte van de activiteiten, die door privaatrechtelijke organisaties worden vervuld.

¹ Ir. Christine Rommens is hoofd van de afdeling Voedsel en Voeding van het Hoofdproductschap Akkerbouw (HPA) en secretaris van de Productschappencommissie Levensmiddelenwetgeving.

Het productschap biedt de betrokken sectoren een platform om gezamenlijk de aan de orde zijnde onderwerpen te bespreken en eventueel een gemeenschappelijke zienswijze te ontwikkelen en uit te dragen. Deze zienswijze wordt vertaald in concrete actieplannen en activiteiten. Onder bepaalde omstandigheden kan aan activiteiten extra kracht worden bijgezet door de verordende bevoegdheid, waarover productschappen beschikken.

Door de oprichting van de Europese Unie in 1957 werden enkele productschappen uitvoerder van een aantal marktverordeningen van het Europese landbouwbeleid. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (en zijn voorgangers) delegeert deze taak (medebewindstaak) aan die productschappen als 'delegated body'. In de decennia die volgden, bleven de productschappen zowel aan politieke discussie als aan veranderingen onderhevig.

Op verzoek van bedrijfsgenoten werd er enkele malen gereorganiseerd. Zo werden het Productschap Groenten en Fruit en het Productschap Siergewassen samengevoegd tot het Productschap Tuinbouw. Ook werden samenwerkingsverbanden gecreëerd, zoals dat tussen het productschap Vee en Vlees en het productschap Pluimvee en Eieren. Soms verdween er een productschap (Landbouwzaaizaden), veranderde een productschap in een commissie (Aardappelen), of werd een commissie omgezet in een nieuw productschap (Productschap Wijn). Voorts is het Productschap Dranken ingesteld als opvolger van het Productschap voor Bier, het Bedrijfschap Frisdranken en Waters, het Productschap Gedistilleerde Dranken en het Bedrijfschap Slijters. Recent, op 1 januari 2008, zijn het productschap Granen, Zaden en Peulvruchten en de sectorale activiteiten van het HPA gebundeld tot het nieuwe Productschap Akkerbouw.

Ook in de toekomst zullen de schappen in beweging blijven, want het zijn de wensen van bedrijfsgenoten en de actuele ontwikkelingen in de sector die bepalend zijn voor de organisatie en de koers van de productschappen. Door de steeds verdergaande liberalisatie van het Europees landbouwbeleid is bovendien de medebewindstaak de afgelopen jaren flink gekrompen. Hierdoor was een heroriëntering op de eigen identiteit noodzakelijk. Wat is de functie van een productschap in een geliberaliseerde markt? De productschappen hebben zich de laatste jaren meer en meer opgesteld als een platform voor alle schakels in de verschillende sectoren. Vanuit deze platformfunctie faciliteren zij ontwikkelingen in de sector. Het wordt kennis en informatie verstrekt en onderzoek geëntameerd. Met bijvoorbeeld thema's als arbeidsmarkt en -omstandigheden, voedselveiligheid, voedselkwaliteit en duurzaamheid zetten de productschappen zichzelf opnieuw op de kaart, waardoor zij ook in de toekomst van meerwaarde kunnen zijn voor de sectoren die zij bedienen.

Historie Productschappencommissie Levensmiddelenwetgeving

De Productschappen hebben gezamenlijk medio 1965 de Productschappencommissie Codex Alimentarius opgericht. Deze commissie was de voorloper van de huidige PLW. De Commissie had tot doel de voorzitters van de Productschappen en in het bijzonder de voorzitter, die lid was van de Contactcommissie Codex Alimentarius, te informeren en te adviseren. De zgn. Contactcommissie was destijds een interdepartementale commissie, met vertegenwoordigers van Volksgezondheid, Landbouw en Visserij en van Economische Zaken, aan-

gevuld met twee leden van de industrie en een vertegenwoordiger van de productschappen. De laatste moest de belangen van de (import)handel behartigen. De Contactcommissie hield zich bezig met de voorbereiding van de Codex Alimentarius. Zij richtte zich vooral op de procedurele zaken en op algemene beginselen, zoals voedselhygiëne, etikettering en additieven.

Omdat ook in Brussel in die tijd al over levensmiddelenwetgeving werd gesproken, hield de Productschappencommissie zich meer en meer bezig met Europese regelgeving. Voor productgerichte regelingen gingen – zoals gebruikelijk voor de marktordeningen – de productschappen mee in de Nederlandse delegatie om de praktische deskundigheid te verhogen. Gedacht moet worden aan de richtlijnen voor chocolade, vruchtensappen, jams, koffie-extracten en suiker. De EEG ging zich in de jaren '70 meer richten op horizontale levensmiddelenwetgeving zoals etikettering, waardoor de deskundigheid in de Nederlandse delegatie niet meer persoonlijk per productschap kon worden ingebracht. Door de productschappen werd de noodzaak gevoeld om op dit terrein meer gezamenlijk op te treden waarop in 1975 de Productschappencommissie Levensmiddelenwetgeving (PLW) is ingesteld door het College van Voorzitters Productschappen met als taak het College te adviseren over horizontale levensmiddelenwetgeving.

Wie vormen de Productschappencommissie Levensmiddelenwetgeving?

De PLW wordt gevormd door deskundigen op het gebied van levensmiddelenwetgeving vanuit de verschillende productschappen: zie het kader, met het overzicht van de contactpersonen. Het secretariaat van de PLW is ondergebracht bij het HPA. Het PLW-secretariaat heeft als taak het verzorgen van de informatievoorziening. De productschappen benutten deze informatievoorziening voor hun achterban en sector en om standpunten te bepalen. De voorzitter van de PLW is steeds één van de voorzitters van de productschappen. Op dit moment is de voorzitter de heer Geert Koopstra².

Taken van de PLW

De PLW heeft als taak de productschappen en het bedrijfsleven over horizontale, algemeen geldende levensmiddelenwetgeving te informeren, te adviseren bij standpuntbepaling en zelf standpunten uit te dragen. Het PLW-secretariaat maakt onderdeel uit van de Nederlandse delegatie bij de vergaderingen van enkele secties van het Permanent Comité voor de Voedselketen en Diergezondheid³ en van EU-Commissiewerkgroepvergaderingen⁴. Het PLW-secretariaat maakt Nederlandstalige verslagen van deze vergaderingen en stuurt deze binnen 10 werkdagen aan de overheid en de productschappen die deze informatie in de eigen sector – onder de betrokken brancheorganisaties – verspreiden. De brancheorganisaties kunnen de informatie benutten voor standpuntbepaling en informatievoorziening aan hun leden. Om vooraf standpunten te kunnen inventariseren, worden agenda's van vergaderingen verspreid onder het PLW-netwerk en wordt het betrokken bedrijfsleven om reactie gevraagd.

2 Ir. Geert Koopstra is voorzitter van het Productschap Zuivel en voorzitter van de Productschappencommissie Levensmiddelenwetgeving.

3 De PLW neemt deel aan het PCVD General Food Law, het PCVD Toxicologie, het PCVD GGO, het PCVD residuen gewasbeschermingsmiddelen (DG SANCO) en het Permanent Comité Biologische Landbouw (DG AGRI).

4 De PLW neemt deel aan de volgende Commissiewerkgroepen: General Food Law, Etikettering, Voedings- en gezondheidsclaims, Novel Food, Microvoedingsstoffen, Dieetvoeding, Additieven, Landbouwcontaminanten, Milieucontaminanten, POP's, Levensmiddelenhygiëne, Controle, GGO's en Residuen gewasbeschermingsmiddelen.

De PLW bekijkt steeds of er een gezamenlijk belang is en of het zinvol is een gezamenlijk standpunt te formuleren of dat het effectiever is dat individuele sectoren of productschappen eigen standpunten ventileren.

Onderwerpen waarmee de PLW zich bezig houdt

Primair houdt de PLW zich bezig met de horizontale levensmiddelenwetgeving. Dit betekent dat alle onderwerpen van deze wetgeving die van belang zijn voor alle productschappen onder de scope van de PLW vallen. De verticale onderwerpen die specifiek voor één sector van toepassing zijn worden niet door de PLW behartigd. De PLW volgt de ontwikkelingen van de levensmiddelenwetgeving op drie niveaus, te weten nationaal, Europees en de Codex Alimentarius. Aangezien de nationale wetgeving grotendeels gebaseerd is op geharmoniseerde EG-wetgeving, hecht de achterban van de PLW zeer veel waarde aan deelname aan de vergaderingen van de secties van het Permanent Comité voor de Voedselketen en Diergezondheid in Brussel.

De EU kent een besluitvormend comité op Commissieniveau, waarin besluiten kunnen worden genomen op die gebieden waarin dat mogelijk wordt gemaakt door richtlijnen of verordeningen. Dit betreft voor DG Sanco het Permanent Comité voor de Voedselketen en de Diergezondheid (PCVD) en voor DG Agri het Permanent Comité (PC). De PLW neemt deel aan verschillende secties van het PCVD en PC en de onderliggende Commissiewerkgroepen:

- Het PCVD, *sectie General Food Law*. Aan de orde komen o.a. de volgende onderwerpen: voedings- en gezondheidsclaims, dieetwaren, novel foods, etikettering, verrijking (met vitamines en mineralen), food- en feedcontrole, bijdragen voor adviezen van de EFSA en notificaties (bijv. m.b.t. herkomstetikettering en waarschuwingen op levensmiddelen voor alcohol en voor zout).
- De *sectie Toxicologie van het PCVD*. Aan de orde komen onderwerpen als contaminanten (landbouwcontaminanten, milieucontaminanten en POP's), additieven, enzymen, verpakkingen en doorstraling.
- In de *sectie Biologische Veiligheid van het PCVD* komt het onderwerp levensmiddelenhygiëne aan de orde. De PLW neemt niet deel hieraan, maar wel aan de onderliggende Commissiewerkgroepen met betrekking tot levensmiddelenhygiëne en microbiologische criteria.
- Het PCVD, *sectie Genetische gemodificeerde levensmiddelen (ggo's) en diervoeders en milieurisico's*. In dit PCVD en de onderliggende Commissiewerkgroep wordt gesproken over wetgevingsvraagstukken en de toelatingsaanvragen voor ggo's.
- De *sectie Fytofarmacie- residuen van gewasbeschermingsmiddelen van het PCVD*. In deze sectie worden MRL's vastgesteld voor pesticiden.
- Het PC *Biologische Landbouw* bespreekt de lopende regelgeving voor biologische producten. Hier wordt veel aandacht besteed aan het uitbreiden van de regelgeving naar nieuwe productgroepen.

Betekenis van de PLW voor de agro- en levensmiddelensector

De PLW vervult een belangrijke rol in de informatievoorziening over horizontale wetgevingsonderwerpen. De PLW houdt alle ontwikkelingen nauwlettend in de gaten en informeert de belanghebbenden over de verschillende ontwikkelingen in de (ontwerp)wetgeving. Door de aanwezigheid bij de PCVD-secties is de PLW bij de besluitvorming aanwezig

en kan zij direct de achterban hierover informeren. Via deze informatievoorziening worden alle Nederlandse brancheorganisaties via het betrokken productschap snel geïnformeerd over de Brusselse ontwikkelingen. Deze informatie kunnen zij benutten voor het informeren van de eigen leden. Voorafgaand aan vergaderingen wordt het bedrijfsleven geïnformeerd over de te behandelen voorstellen, zodat het in staat wordt gesteld om standpunten te formuleren en te lobbyen.

De PLW levert input om de consequenties en interpretaties van nieuwe regelgeving voor het bedrijfsleven in beeld te brengen. Waar mogelijk wordt in PLW-verband een gezamenlijk standpunt geformuleerd en ingebracht. De PLW vindt het van groot belang dat harmonisatie van regelgeving in EU-verband plaatsvindt zodat voorkomen wordt dat lidstaten zelf met gedetailleerde regels komen en deze handelsbelemmerend kunnen werken. Hierbij pleit de PLW wel voor beperking van administratieve lasten voor het (MKB-)bedrijfsleven en realistische normstellingen.

De PLW organiseert elk jaar minimaal één themabijeenkomst om haar achterban uitgebreid te informeren over actuele onderwerpen in de levensmiddelenwetgeving. In de afgelopen jaren zijn themamiddagen georganiseerd over o.a. General Food Law/ Algemene Levensmiddelen Verordening (meldplicht, recall en traceerbaarheid), het nieuwe handhavingsbeleid VWA, voedings- en gezondheidclaims, tweedelijns toezicht en openbaarheid controlegegevens. Voor deze bijeenkomsten is de interesse vanuit de achterban groot en de bijeenkomsten worden door hen zeer goed gewaardeerd.

Tot slot

Met de PLW heeft de Nederlandse agro- en levensmiddelensector een ideaal instrument in handen om op efficiënte, snelle en adequate wijze geïnformeerd te zijn over Brusselse ontwikkelingen. Kortom een uniek instrument waar iedereen in de Nederlandse levensmiddelenbranche zijn voordeel mee kan doen.

Voor meer informatie zie de PLW-website: www.plw.nl.

Productschappencommissie Levensmiddelenwetgeving

voorzitter: ir G.A. Koopstra
secretaris: ir C.A.M. Rommens
e-mail: c.rommens@hpa.agro.nl of plw@hpa.agro.nl
website: www.plw.nl

akkerbouw / wijn

ir G.M. Koornneef 070 - 370 83 23 g.m.koornneef@hpa.agro.nl

ir ing. B.H. Smale 070 - 370 83 24 b.h.smale@hpa.agro.nl

bier

K. Ullrich 070 - 3180715 kullrich@dranken.org

gedistilleerd

mr. D.F. Naudin ten Cate 010 - 426 93 40 naudintencate@pd-cg.nl

margarine, vetten en oliën

ir J. van der Bijl 070 - 319 51 59 vanderbijl@mvo.nl

tuinbouw

ir F. Huis in 't Veld 079 - 347 06 04 f.huisintveld@tuinbouw.nl

vee, vlees en eieren

ir H. Rang 079 - 368 79 54 hrang@pve.nl

vis

m.bouman 070 - 336 96 71 mbouman@pvis.nl

zuivel

ing. R.H. Oost 079 - 368 15 16 r.h.oost@pz.agro.nl